

ΚΥΠΡΙΑΚΟ
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΑΙ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ

Λευκωσία, 25 Νοεμβρίου 2021

Κυρία,
Ρέα Γεωργίου,
Γενική Λογίστρια της Δημοκρατίας,
Λευκωσία.

Αγαπητή Ρέα,
Κυρία,

Εκτέλεση Δημοσίων Συμβάσεων

Η πρωτοφανής αύξηση των τιμών των πρώτων υλών σε όλα σχεδόν τα υλικά διαφοροποιεί δραματικά τα δεδομένα της αγοράς. Σε αυτό έρχεται να προστεθεί και η τεράστια αύξηση του κόστους των μεταφορικών και οι καθυστερήσεις που παρατηρούνται στις αφίξεις των εμπορευματοκιβωτίων, γεγονός που δημιουργεί αλυσιδωτές συνέπειες στο εμπόριο, στις κατασκευές και συνεπακόλουθα και στις δημόσιες συμβάσεις.

Το πρόβλημα διογκώνεται στις περιπτώσεις που εταιρείες ανέλαβαν την εκτέλεση Δημόσιων Συμβάσεων. Από την ημερομηνία υποβολής ενός διαγωνισμού μέχρι την ημερομηνία παράδοσης των υλικών, μεσολαβεί μεγάλο χρονικό διάστημα στο οποίο η μεταβολή του κόστους μπορεί να είναι πολύ μεγάλη και εκτός ελέγχου του αναδόχου. Σε αυτό, έρχεται να προστεθεί και ο χρόνος αναμονής και παράδοσης των υλικών στην Κύπρο.

Αυτή την περίοδο, πολλές εταιρείες που ανέλαβαν την εκτέλεση έργων του Δημοσίου είναι αντιμέτωπες με τις υπερβολικές αυξήσεις στις τιμές των πρώτων υλών και των μεταφορικών. Οι όροι στα συμβόλαια για τις συμφωνίες πλαίσιο είναι αρκετά αυστηροί και δεν επιδέχονται αναπροσαρμογή που να αντανακλά το κόστος των υλικών και στην ημερομηνία παράδοσης, εκτός από κάποιες εξαιρετικές περιπτώσεις που περιλαμβάνονται ειδικοί όροι.

Το ΚΕΒΕ, λαμβάνοντας σοβαρά υπόψη του τα δεδομένα της αγοράς αυτή την περίοδο, ζητά από το Γενικό Λογιστήριο όπως συμπεριλάβει δίκαιες και λογικές πρόνοιες κατά τη σύναψη μελλοντικών Δημόσιων Συμβάσεων οι οποίες να επιτρέπουν την αύξηση των τιμών στα συμβόλαια, νοουμένου ότι επισυμβούν συγκεκριμένα γεγονότα, όπως αυτή την περίοδο που παρατηρούνται αυξήσεις ανά το παγκόσμιο σχεδόν σε όλα τα υλικά.

Ανάλογη όμως ρύθμιση θεωρούμε ότι θα πρέπει να γίνει και στις υφιστάμενες συμβάσεις οι οποίες αντιμετωπίζουν ομολογουμένως τεράστια προβλήματα συμμόρφωσης.

ΚΥΠΡΙΑΚΟ
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΑΙ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ

2

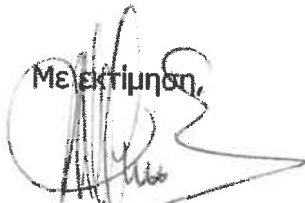
Επιπρόσθετα με τις αυξήσεις, παρατηρείται πολύ έντονα το φαινόμενο των καθυστερήσεων στην παράδοση των προϊόντων ή ακόμα και ελλειμματικών παραδόσεων από τα εργοστάσια παραγωγής του εξωτερικού αλλά και από Κύπριους παραγωγούς, φέρνοντας αντιμέτωπους τους ανάδοχους με επιβαρύνσεις που προβλέπονται στις συμβάσεις που έχουν με το κράτος. Ακόμα και σε αυτές τις περιπτώσεις δεν υπάρχει ικανοποιητικός μηχανισμός ή πρόνοιες ρύθμισης του θέματος.

Καταλήγοντας, εισηγούμαστε όπως υιοθετηθεί ειδική φόρμουλα η οποία κατόπιν συμφωνίας με τα εμπλεκόμενα μέρη, θα συμπεριλαμβάνει παραμέτρους υπολογισμού των διαφόρων αυξήσεων στα κόστη παραγωγής και όπως παρέχεται η δυνατότητα ανάλογης αναπροσαρμογής των τιμών πώλησης και κατ' επέκταση αναπροσαρμογής της συμφωνίας. Με τον τρόπο αυτό τα συμβόλαια του δημοσίου θα είναι πιο δίκαια και πιο εύκολα υλοποιήσιμα σε περιόδους όπως αυτή.

Είμαστε στη διάθεση σας για συνάντηση στην οποία θα μπορέσουμε να σας μεταφέρουμε περισσότερες πληροφορίες και διευκρινήσεις.

Ευχαριστούμε πολύ για τη συνεργασία.

Με εκτίμηση,

Μάριος Τσιακκής,
Γενικός Γραμματέας.

ΚΥΠΡΙΑΚΟ
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΑΙ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ

19 Νοεμβρίου, 2021.

Κύριο Κωνσταντίνο Πετρίδη
Υπουργό Οικονομικών
Λευκωσία

Αριστοτέλης Υπουργέ,
Κύριε Υπουργέ,

**Εισηγήσεις ΚΕΒΕ για αντιμετώπιση των επιπτώσεων
από τις απανωτές αυξήσεις**

Με αφορμή τις απανωτές διεθνείς αυξήσεις σε πρώτες ύλες, ενδιάμεσα και τελικά προϊόντα αλλά και των καυσίμων, το ΚΕΒΕ έχει μελετήσει διεξοδικά το θέμα, αξιοποιώντας τόσο τις απόψεις των μελών μας όσο και τις εμπειρίες/πρακτικές άλλων χωρών μέσα από τη συμμετοχή μας σε διάφορους διεθνείς οργανισμούς (ICC, Eurochambers, SME-United, Eurocommerce κλπ.).

Παραθέτουμε στη συνέχεια μια σειρά από παραδοχές αλλά και τις εισηγήσεις μας για προτεινόμενα μέτρα, σε Εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο με την παράκληση όπως αξιοποιηθούν από την κυβέρνηση για διαμόρφωση στοχευμένων μέτρων και πολιτικών για βραχυπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη αντιμετώπιση των αρνητικών δεδομένων που έχουν προκύψει.

Λόγω της κρίσης της πανδημίας έχει σημειωθεί παγκοσμίως αύξηση των τιμών των πρώτων υλών, των καυσίμων, των εισαγόμενων εξαρτημάτων, και των τελικών προϊόντων, ιδίως από την Κίνα και γενικότερα την Ασία. Αυτές οι αυξήσεις έχουν επιδεινωθεί από προβλήματα στη ναυτιλία, με αποτέλεσμα τις συνεχείς αυξήσεις των τιμών αγοράς, τις καθυστερήσεις στις παραδόσεις και τις διαταραχές στις αλυσίδες εφοδιασμού.

Οι αιτίες είναι πολλαπλές και μπορούν να εξηγηθούν τόσο από παράγοντες που αφορούν τη ζήτηση όσο και από παράγοντες που αφορούν την προσφορά. Ένας από τους κύριους λόγους είναι η ταχεία και έντονη οικονομική ανάκαμψη μετά τον πρώτο αντίκτυπο της πανδημίας, αλλά και οι πιέσεις που ασκούνται από τις μεγάλες διεθνείς επενδύσεις στις αγορές βασικών εμπορευμάτων και οι επιπτώσεις της ψηφιακής και πράσινης μετάβασης. Πρέπει να σημειωθεί ότι, επιπλέον, η προμήθεια κρίσιμων πρώτων υλών και συστατικών, καθώς και των ναυτιλιακών υπηρεσιών είναι συγκεντρωμένη παγκοσμίως σε λίγες χώρες και παρόχους.

Αν και υπάρχουν ορισμένες εθνικές και τομεακές διαφορές, ιδίως ο κατασκευαστικός και ο οικοδομικός τομέας έχουν επηρεαστεί σημαντικά από αυξήσεις στις τιμές των πρώτων υλών (χάλυβας, χαλκός, σιδηρομεταλλεύματα, ψευδάργυρος, ξύλο) και μεγαλύτερες καθυστερήσεις στον εφοδιασμό, ενώ παρατηρούνται και ελλείψεις.

Επίσης παρατηρούνται αυξανόμενες τιμές, ιδίως όσον αφορά τη ξυλεία, το σκυρόδεμα, τα προϊόντα με βάση το πετρέλαιο (π.χ. πλαστικά). Αν και οι τιμές αυξήθηκαν ήδη το 2020, υπήρξαν από τον Δεκέμβριο του 2020 περαιτέρω αυξήσεις της τάξης του 22 % για την ξυλεία, του 24 % για τον χάλυβα και σκυρόδεμα και του 20 % για τα προϊόντα με βάση το πετρέλαιο.

Η τιμή των εισαγόμενων πρώτων υλών (τρόφιμα, αγροτικά και βιομηχανικά, ορυκτά) αυξήθηκε κατά μέσο όρο 25,2 %. Σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως τα σιδηρούχα μέταλλα (+ 91,3 %), η αύξηση είναι αστρονομική. Η τιμή του φυσικού καουτσούκ έχει κάνει άλμα κατά 35,4 %, ενώ του κρέατος κατά 50 %. Οι κύριοι τομείς που επηρεάζονται από τις αυξήσεις αυτές είναι οι εξής: κατασκευαστικός κλάδος, βιομηχανία χαρτικών, βιομηχανία πλαστικών, βιομηχανία εξοπλισμού μεταφορών, βιομηχανία αθλητικού εξοπλισμού, κατασκευαστές επίπλων και κατοικιών, βιομηχανία γεωργικών προϊόντων διατροφής.

Ένα επιπλέον πρόβλημα είναι η αύξηση των μεταφορικών εξόδων. Ενώ πριν από δύο χρόνια η τιμή για την αποστολή ενός εμπορευματοκιβωτίου (40 ποδών) από την Ανατολική Ασία/Κίνα στη Βόρεια Ευρώπη ήταν περίπου 1200 δολάρια, τώρα έχει αυξηθεί σε περίπου 23.000 δολάρια. Όχι μόνο η έλλειψη εμπορευματοκιβωτίων αλλά και ο αποκλεισμός σε διάφορους θαλάσσιους λιμένες λόγω της πανδημίας, έχουν οδηγήσει σε σοβαρές καθυστερήσεις και ελλείψεις πρώτων υλών και ανταλλακτικών για τον τομέα της μεταποίησης αλλά και τελικών προϊόντων για τον τομέα του λιανικού εμπορίου.

Μικρές επιχειρήσεις σε όλη την Ευρώπη αναφέρουν ότι οι ναυτιλιακές εταιρείες δίνουν προτεραιότητα σε ορισμένους μεγάλους πολυεθνικούς οργανισμούς. Οι οργανισμοί αυτοί έχουν επηρεάσει αρνητικά πολλές ΜμΕ. Λόγω της χαμηλής διαπραγματευτικής ισχύος τους, ελάχιστες ΜμΕ είναι σε θέση να μετακυλίσουν το κόστος των αυξανόμενων τιμών στους πελάτες τους. Αυτό έχει αρνητικό αντίκτυπο στα περιθώρια κέρδους τους, γεγονός που αυξάνει τα προβλήματα που δημιούργησε η πανδημία για τις επιχειρήσεις, ιδιαίτερα τις ΜμΕ.

Στον τομέα του λιανικού εμπορίου, ορισμένα προϊόντα φθάνουν συχνά πολύ αργά για τις εποχιακές πωλήσεις. Ορισμένοι τομείς δυσκολεύονται να εκκινήσουν εκ νέου τη δραστηριότητά τους.

Ορισμένες ΜμΕ αναβάλλουν, εάν είναι δυνατόν, τις ημερομηνίες παράδοσης ή απορρίπτουν περαιτέρω συμβάσεις για όσο διάστημα εξακολουθεί να υφίσταται η τρέχουσα κατάσταση.

Ελάχιστοι είναι οι μικρομεσαίοι παραγωγοί που μπόρεσαν να προβλέψουν την κατάσταση και εντόπισαν εναλλακτικούς προμηθευτές για ορισμένες πρώτες ύλες ενώ επίσης ελάχιστοι έχουν στρατηγικά αποθέματα.

Προτεινόμενα μέτρα σε εθνικό επίπεδο:

- Πρωτίστως η ευαισθητοποίηση των αρχών, του ευρύτερου κοινού και των μέσων ενημέρωσης σχετικά με την κατάσταση των ΜμΕ.
- Οι δημόσιες αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να απέχουν από την απαίτηση για σύναψη συμβάσεων με σταθερές τιμές προκειμένου να αποφευχθεί η έκθεση των επιχειρήσεων σε μεγάλους οικονομικούς κινδύνους. Θα πρέπει να προτείνουν συμβάσεις με αναθεωρήσιμες τιμές έτσι που να λαμβάνεται υπόψη η εξέλιξη των τιμών των πρώτων υλών.
- Για τις υφιστάμενες δημόσιες συμβάσεις, θα πρέπει να εφαρμόζεται η πρακτική της ανώτερης βίας, εάν υπάρχει ζήτημα που σχετίζεται με τις πρώτες ύλες.
- Οι δημόσιες συμβάσεις θα πρέπει να επιδέχονται αναπροσαρμογή των τιμών με βάση την χρονολογική εξέλιξη τους και να μην επιβάλλονται κυρώσεις για καθυστέρηση σε περίπτωση έλλειψης πρώτων υλών που δεν επιτρέπουν την έγκαιρη εκτέλεση.
- Διορισμός διαμεσολαβητή επιχειρήσεων σε περίπτωση ανάγκης αναθεώρησης των όρων των συμβάσεων.
- Θέσπιση μορατόριουμ για την καταβολή των εισφορών των κοινωνικών ασφαλίσεων αλλά και άλλων εισφορών.
- Εισαγωγή στις μελλοντικές συμβάσεις (με δημόσιες αρχές) ρήτρας αναπροσαρμογής των τιμών.
- Προσωρινή μείωση ΦΠΑ ή και άλλων φορολογιών, ιδιαίτερα εκεί που αυτές αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος της τελικής τιμής πώλησης, π.χ. στα καύσιμα.
- Συνέχιση της επιχορήγησης της τιμής του ηλεκτρισμού από την ΑΗΚ μέχρι οι τιμές να επιστρέψουν στα φυσιολογικά επίπεδα αφού οι εκτιμήσεις είναι πως το φαινόμενο των αυξήσεων των τιμών και των ελλείψεων είναι παροδικό και εν πολλοίς οφειλόμενο στην πανδημία.
- Παραχώρηση αυξημένων κινήτρων για τεχνολογική αναβάθμιση, ψηφιοποίηση και επενδύσεων σε έρευνα και ανάπτυξη που θα αποφέρουν μείωση του λειτουργικού κόστους των επιχειρήσεων και κατ' επέκταση μείωση των τιμών.
- Εντονότερη προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για μείωση της εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα. Μόνο μέσα από αυτήν τη λογική θα επιτύχουμε τη μακροπρόθεσμη και βιώσιμη απεξάρτηση μας από τα ορυκτά καύσιμα ώστε να είμαστε ενεργειακά αυτόνομοι στην επόμενη κρίση, χωρίς να αναγκαζόμαστε να καταφεύγουμε σε μη βιώσιμες λύσεις έκτακτης ανάγκης για στήριξη των πολιτών και των ΜμΕ.

Ποια μέτρα πρέπει να ληφθούν σε επίπεδο ΕΕ;

- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα μπορούσε να προτείνει κατευθυντήριες γραμμές για τα κράτη μέλη που θα εφαρμόζονται από όλες τις δημόσιες αρχές σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να επιτρέπουν κάποια ευελιξία (π.χ. απουσία κυρώσεων σε περίπτωση καθυστερημένης ολοκλήρωσης, παράτασης των καθυστερήσεων) όταν οι αλυσίδες εφοδιασμού διαταράσσονται ως συνέπεια της αύξησης των τιμών των πρώτων υλών ή των τιμών των εμπορευματοκιβωτίων.
- Δημιουργία ευρωπαϊκής στρατηγικής για τις πρώτες ύλες, ιδίως όσον αφορά τα κατασκευαστικά υλικά.
- Η ΕΕ πρέπει να διασφαλίσει και εφαρμόσει τη στρατηγική αυτονομία της.
- Επίσης θα πρέπει να συνεχίσει το έργο της για τη στήριξη των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων όσον αφορά τη μείωση των εξαρτήσεων και την ενίσχυση της ανθεκτικότητάς τους. Υπό την έννοια αυτή, είναι ζωτικής σημασίας η Επιτροπή, όπως αναφέρεται στην Επισκόπηση της Εμπορικής Πολιτικής της, να εργαστεί για τη διαφοροποίηση των αλυσίδων εφοδιασμού και να αξιοποιήσει τις διεθνείς εταιρικές της σχέσεις.
- Επιπλέον να παρακολουθεί στενά τον τομέα της ναυτιλίας και ιδιαίτερα της μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων.
- Η ΕΕ θα μπορούσε να έχει ηγετικό ρόλο στις κοινές αγορές πρώτων υλών. Η πρακτική αυτή εφαρμόστηκε επιτυχώς κατά τη διάρκεια της κρίσης της πανδημίας, όταν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαπραγματεύτηκε εξ ονόματος των κρατών μελών την αγορά εμβολίων και άλλων μέσων προστασίας, όπως μάσκες προσώπου.

Με εκτίμηση,

Μάριος Τσιακής
Γενικός Γραμματέας

Κοιν.: Κυρία Νατάσα Πηλείδου, Υπουργό Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας
Κύριο Νίκο Νουρή, Υπουργό Εσωτερικών
Κύριο Οδυσσέα Μιχαηλίδη, Γενικό Ελεγκτή
Κυρία Ρέα Γεωργίου, Γενική Λογίστρια, Πρόεδρο ΚΕΑΑ